

ODPORÚČANIE RADY**z 13. júla 2018,****ktoré sa týka národného programu reforiem Estónska na rok 2018 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Estónska na rok 2018**

(2018/C 320/06)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii ⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

- (1) Komisia 22. novembra 2017 prijala ročný prieskum rastu, čo znamenalo začiatok európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2018. Náležite zohľadnila Európsky pilier sociálnych práv vyhlásený Európskym parlamentom, Radou a Komisiou 17. novembra 2017. Priority ročného prieskumu rastu schválila Európska rada na zasadnutí 22. marca 2018. Komisia 22. novembra 2017 prijala na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 ⁽²⁾ aj správu o mechanizme varovania, v ktorej Estónsko neurčila za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým sa vykoná hlbkové preskúmanie. V ten istý deň Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny, ktoré schválila Európska rada na zasadnutí 22. marca 2018. Rada prijala 14. mája 2018 odporúčanie o hospodárskej politike eurozóny ⁽³⁾ (ďalej len „odporúčanie pre eurozónu“).
- (2) Estónsko by ako členský štát, ktorého menou je euro, malo vzhľadom na úzke prepojenia medzi ekonomikami v hospodárskej a menovej únii zabezpečiť úplné a včasné vykonanie odporúčania pre eurozónu, ako sa zohľadňuje v nasledujúcich odporúčaní, najmä v odporúčaní 1.
- (3) Správa o krajine na rok 2018 bola pre Estónsko uverejnená 7. marca 2018. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Estónsko dosiahlo pri plnení odporúčaní pre jednotlivé krajiny prijatých Radou 11. júla 2017 ⁽⁴⁾, následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania pre jednotlivé krajiny prijaté v predchádzajúcich rokoch, ako aj pokrok Estónska pri dosahovaní jeho národných cieľov stratégie Európa 2020. Na základe svojej analýzy Komisia dospela k záveru, že v Estónsku neexistujú makroekonomické nerovnováhy.
- (4) Estónsko predložilo 26. apríla 2018 svoj národný program reforiem na rok 2018 a svoj program stability na rok 2018. S cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi sa obidva tieto programy posudzovali súčasne.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.⁽²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh (Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25).⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 179, 25.5.2018, s. 1.⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 261, 9.8.2017, s. 1.

- (5) Príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny boli zohľadnené v programovaní európskych štrukturálnych a investičných fondov (ďalej len „EŠIF“) na obdobie rokov 2014 – 2020. Podľa článku 23 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013⁽¹⁾ platí, že ak je to potrebné na podporu vykonávania príslušných odporúčaní Rady, Komisia môže požiadať členský štát, aby preskúmal svoju partnerskú dohodu a príslušné programy a navrhol ich zmeny. Komisia poskytla ďalšie informácie o tom, ako bude využívať toto ustanovenie, v usmerneniach k uplatňovaniu opatrení spájajúcich účinnosť EŠIF s riadnou správou hospodárskych záležitostí.
- (6) Na Estónsko sa v súčasnosti vzťahuje preventívna časť Paktu stability a rastu. Vláda plánuje prejsť z deficitu verejných financií vo výške 0,3 % HDP v roku 2017 na prebytok vo výške 0,2 % HDP v roku 2018, 0,5 % HDP v roku 2019 a potom smerovať k vyrovnanému rozpočtu. Strednodobým rozpočtovým cieľom je štrukturálny deficit na úrovni 0,5 % HDP. Podľa programu stability na rok 2018 sa predpokladá, že prepočítaný⁽²⁾ štrukturálny deficit dosiahne 0,8 % HDP v roku 2018, 0,4 % HDP v roku 2019 a potom zostane na úrovni mierneho schodku. Očakáva sa, že pomer dlhu verejnej správy k HDP zotrvá pod úrovňou 9 % HDP v roku 2018 aj v roku 2019 a potom do roku 2022 postupne klesne na 5,3 % HDP. Makroekonomický scenár, na ktorom sa zakladajú tieto rozpočtové prognózy, je optimistický. Negatívne riziká ohrozujúce predpoklady výnosov z príjmov sa týkajú predovšetkým niektorých nedostatočne konkretizovaných opatrení, ktoré ovplyvňujú všetky roky programového horizontu.
- (7) V roku 2018 sa Estónsku odporučilo, aby si zachovalo úroveň strednodobého rozpočtového cieľa. Je to v súlade s maximálnou nominálnou mierou rastu čistých primárnych verejných výdavkov⁽³⁾ o 6,1 %, čo zodpovedá povolenému zhoršeniu štrukturálneho salda o 0,2 % HDP. Z prognózy Komisie z jari 2018 vyplýva, že v roku 2018 existuje riziko určitej odchýlky od uvedenej požiadavky. Vzhľadom na predpokladanú produkčnú medzeru Estónska vo výške 2,7 % HDP v roku 2019 a pri predpokladanom raste HDP pod odhadovanou úrovňou potenciálnej miery rastu by nominálna miera rastu čistých primárnych verejných výdavkov nemala presiahnuť 4,1 %, čo zodpovedá štrukturálnej úprave 0,6 % HDP na základe spoločne dohodnutej matice úprav požadovanej v Pakte stability a rastu. Na základe prognózy Komisie z jari 2018 existuje za nezmenenej politiky riziko určitej odchýlky od požiadavky v roku 2019 a za roky 2018 a 2019 posudzované spolu. Rada celkovo zastáva názor, že Estónsko musí byť pripravené prijať ďalšie opatrenia na zabezpečenie dodržania požiadaviek v rokoch 2018 a 2019.
- (8) Pre Estónsko zostáva hlavnou výzvou poskytnutie primeranejšej sociálnej záchrannej siete podporenej lepším poskytovaním služieb. Estónsko vynakladá menej na sociálnu ochranu (približne 16 % HDP), než je priemer Únie (približne 28 % HDP). Vplyv sociálnych transferov na znižovanie chudoby sa zlepšuje, je však stále slabý a pod priemerom Únie. Estónsko má stále vysokú mieru rizika chudoby, najmä v prípade ľudí so zdravotným postihnutím, domácností nezamestnaných osôb a starších ľudí, najmä tých, ktorí žijú sami. Nerovnosť príjmov na úrovni 5,6 % v roku 2016 zostáva aj napriek nedávnym zlepšeniam stále vyššia ako priemer Únie (5,2 % v roku 2016). Podnikajú sa určité kroky na zabezpečenie primeraných rodinných dávok pre väčšie rodiny, ktorými sa podarilo o niečo znížiť relatívnu chudobu medzi deťmi. Zvýšila sa úroveň dávok zabezpečujúcich minimálny príjem, ku ktorej boli pripojené stimuly na návrat do práce. Vyplatenie príspevku vo výške 115 EUR osobám s nízkymi dôchodkami žijúcim osamote bolo prvým krokom riešenia veľmi vysokej miery rizika chudoby tejto skupiny. Rozdiel medzi ľuďmi so zdravotným postihnutím a osobami bez zdravotného postihnutia (20,9 % v roku 2016), pokiaľ ide o mieru rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia, bol tiež vyšší ako priemer Únie (10,1 %). Financovanie služieb dlhodobej starostlivosti nezodpovedá potrebám starnúceho obyvateľstva. Treba si ešte počkať na prejavy vplyvu prebiehajúcej administratívnej reformy na poskytovanie služieb vysokej kvality.
- (9) Rozdiel v odmeňovaní žien a mužov je naďalej jedným z najvyšších v Únii, dosahuje úroveň 25,3 %, ale badať jeho znižovanie. Rovnováha medzi pracovným a súkromným životom je podporovaná nedávnymi zmenami rodičovskej dovolenky a systému dávok. Očakáva sa, že týmito zmenami sa ženám poskytne stimul na skorší návrat do práce, čím sa prispeje k zníženiu rodového rozdielu v odmeňovaní v Estónsku. Tieto zmeny sa uskutočnia v rokoch 2018 až 2020. V súčasnosti sa rokuje o návrhu druhej etapy reformy rodičovskej dovolenky. V tomto kontexte aj mimo neho je naďalej dôležité pokračovať v spolupráci so sociálnymi partnermi

⁽¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁾ Saldo očistené od cyklických vplyvov bez jednorazových a dočasných opatrení, prepočítané útvarmi Komisie podľa spoločne dohodnutej metodiky.

⁽³⁾ Čisté primárne verejné výdavky pozostávajú z celkových verejných výdavkov bez úrokových výdavkov, výdavkov na programy Únie plne hrazených z fondov Únie a nediskrečných zmien vo výdavkoch na dávky v nezamestnanosti. Tvorba hrubého fixného kapitálu financovaná z vnútroštátnych zdrojov je rozložená na obdobie štyroch rokov. Diskrečné opatrenia na strane príjmov alebo zvýšenia príjmov vyplývajúce z právnych predpisov sú započítané. Jednorazové opatrenia na strane príjmov aj výdavkov sú vzájomne započítané.

a posilňovať ich kapacity, najmä vzhľadom na veľmi nízke miery členstva. Zmeny zákona o rodovej rovnosti zamerané na zlepšenie transparentnosti miezd sa ešte len musia prijať a po ich prijatí sa budú vzťahovať len na subjekty verejného sektora. Neočakáva sa, že sa do roku 2019 vytvorí nástroj na analýzu rodových mzdových rozdielov.

- (10) Pomalý rast produktivity Estónska súvisí s jeho miernym výkonom v oblasti výskumu, technológií a inovácií. Menej ako 0,5 % estónskych spoločností vykazuje v roku 2016 výskumnú činnosť, a aj preto predstavuje intenzita podnikateľského výskumu a vývoja iba 0,7 % HDP – čo zodpovedá polovici priemeru Únie, ktorý je 1,3 %. Okrem toho viaceré ukazovatele, ktorými sa merajú inovácie – napríklad počet malých a stredných podnikov, ktoré interne inovujú a vytvárajú nové produkty a procesy – sa v posledných rokoch výrazne znížil. Zatiaľ čo hospodárstvo sa vyznačuje určitou vysokou pridanou hodnotou a činnosťami náročnými na znalosti, intenzita podnikateľského výskumu a vývoja, prepojenie medzi vedou a podnikmi, ako aj inovácia a technologická kapacita spoločností sú aj naďalej nízke. Výdavky verejného sektora na výskum, technológie a inovácie boli tradične nad priemerom Únie. Nedostatočné stanovenie priorít vo verejnom výskume však predstavuje určité výzvy. Estónsko zaviedlo niekoľko opatrení na zvýšenie výkonnosti hospodárstva v oblasti výskumu a inovácií, je však výzvou maximalizovať ich účinok.
- (11) Komisia vykonala v kontexte európskeho semestra na rok 2018 komplexnú analýzu hospodárskej politiky Estónska, ktorú uverejnila v správe o tejto krajine na rok 2018. Zároveň posúdila program stability na rok 2018, národný program reforiem na rok 2018 a následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania adresované Estónsku v predchádzajúcich rokoch. Komisia zohľadnila nielen ich význam pre udržateľnú fiškálnu a sociálno-ekonomickú politiku v Estónsku, ale aj rozsah ich súladu s pravidlami a usmerneniami Únie vzhľadom na potrebu posilniť celkovú správu hospodárskych záležitostí Únie zabezpečením vstupov na úrovni Únie do budúceho vnútroštátneho rozhodovania.
- (12) Rada na základe tohto posúdenia preskúmala program stability na rok 2018 a jej stanovisko ⁽¹⁾ je zohľadnené najmä v odporúčaní 1.

TÝMTO ODPORÚČA, aby Estónsko v rokoch 2018 a 2019 prijalo opatrenia s cieľom:

1. Zabezpečiť, že nominálna miera rastu čistých primárnych verejných výdavkov v roku 2019 neprekročí 4,1 %, čo zodpovedá ročnej štrukturálnej úprave vo výške 0,6 % HDP. Zlepšiť primeranosť záchrannej sociálnej siete, najmä u starších ľudí a osôb so zdravotným postihnutím. Prijaté opatrenia na zníženie rozdielu v odmeňovaní žien a mužov, a to aj zlepšením mzdovej transparentnosti v súkromnom sektore.
2. Podporovať výskum a inovácie, a to najmä poskytovaním účinných stimulov na rozšírenie inovačnej základne.

V Bruseli 13. júla 2018

Za Radu
predseda
H. LÖGER

⁽¹⁾ Podľa článku 5 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1466/97.